

3. Ondanks het feit, dat volgens Gray en Hos-sack de Britsch-Indische *rufescens* een licht gekleurde buikzijde heeft, schrijft de heer Sody onverfroren, dat deze *rufescens* een rat is: „with dark belly”. Door mij daarop in het nauw gedreven, komt hij eerst thans met de verklaring voor den dag, dat deze beschrijving alleen betrekking heeft op zijn materiaal van 3 (zegge drie) exemplaren, waarvan er (volgens zijn eigen beschrijving) notabene slechts één donkerkleurig van buik was, terwijl bij de 2 overige exemplaren deze kleur licht was (resp. sterk geelachtig en witachtig). Duidelijker bewijs van onjuiste voorlichting is voorwaar niet mogelijk!

4. Merkwaardig is de wijze, waarop door den heer Sody nieuwe rattenvormen worden „ontdekt”. Als voorbeeld neem ik *R. r. diardi*. De maten van dit dier komen — zooals uit vergelijking met de tabellen van Hossack blijkt — volkomen overeen met de huisrat uit Britsch-Indië (*alexandrinus* = *rufescens*). Nu loopt bij deze laatste rat de lengte van de bovenkiezenrij tot 8.0 mm, terwijl volgens Sody bij *R. r. diardi* deze maat maximaal slechts 7.1 mm zou bedragen. De verklaring van dit verschijnsel is echter zeer eenvoudig, als men eenmaal weet, dat S. van alle *diardi*-exemplaren met een bovenkiezenrij van meer dan 7.1 mm nieuwe subspecies maakt, zooals b.v. met *R. r. santalum* het geval is!

5. Het is den heer Sody blijkbaar moeilijk aan het verstand te brengen, dat bij niet geheel volwassen ratten de lengte der bovenkiezenrij kleiner is dan bij geheel volwassen dieren; wanneer dus, zooals ik in Zoöl. Med. enz. 1931, XIV, blz. 185-187 zeer waarschijnlijk heb gemaakt, zijn zoogenaamde *rajah verbeeki*-exempl. niet anders dan geheel volwassen exempl. van *surifer ravis* zijn, zoo is het bestaande verschil voor de bovenkiezenrij evenals het verschil voor de grootste schedellengte, heel gereedelijk te verklaren. Onbegrijpelijk is evenwel, waarom S. er tot dusverre nog steeds niet toe is overgegaan, de betreffende identificatie ook aan het oordeel van onpartijdige deskundigen te onderwerpen, door — nu hij eenmaal in Nederland is — zijn huidenmateriaal (4 ex. *rajah verbeeki* en 1 ex. *surifer ravis*) op te zenden naar het Rijksmuseum te Leiden; aldus zou het hem gemakkelijk vallen, de juistheid zijner bewering te bewijzen, dat iedereen bij aanschouwing der huiden dadelijk het onderlinge verschil zou zien.

De typisch gekleurde staart (tweekleurig met geheel witten top) beteekent echter in dit opzicht voor den heer S. zeer zeker geen „omen faustum”. Weliswaar tracht hij er de voorstelling aan te geven, dat er onder de honderden (?) Indische rattenvormen veel meer dan 3 met een dergelijken staart voorkomen, doch hij weet zelf heel goed, dat het in casu niet anders gaat dan om de ratten van Java en dat er aldus slechts sprake kan zijn van 21 vormen, w.o. dan 3 met dezen typisch gekleurden staart, nl. *R. surifer ravis*, *R. rajah verbeeki* en *R. bartelsii Jentink*.

6. Thans schrijft de heer S. dat *R. r. jalorensis* op Sumatra heel gewoon is; drie jaar geleden dacht

hij er blijkbaar anders over; men kan n.l. in zijn artikel: „Overzicht van de ratten van Java” (Zoöl. Med. enz. 1930, XIII) op blz. 109 een opgave van ratten vinden, waarin het voorkomen van de *jalorensis* op Sumatra (middels een vraagteken) door hemzelf betwijfeld wordt; deze rechtmatige twijfel van den heer Sody vindt zijn oorzaak in het feit, dat reeds toentertijd overtuigend gebleken was, dat Kloss niet in staat was, de Javaansche boomrat van de *jalorensis* te onderscheiden. (Zie mijn artikel in Zool. Med. enz. 1931, XIV, blz. 184).

Tenslotte moet ik nog met een enkel woord terugkomen op den door mij voorgestelden naam voor de Javaansche boomrat (*R. r. alexandrinus rufescens*). Wanneer het bezwaar van Sody, voor deze eene rat een quaternaire nomenclatuur in te voeren, inderdaad zoo zwaar zou wegen als hij beweert (wat ik gaarne aan het oordeel van anderen overlaat), zoo zou althans de trinaire naam van *R. r. alexandrinus* nog steeds de eenige juiste zijn en wel:

a. omdat deze boomrat morphologisch inderdaad een *alexandrinus* is en daarom de door S. voorgestelde naam van *R. r. roquei* niet den minsten zin heeft;

b. omdat tusschen *alexandrinus* en *rufescens* geen verschil bestaat en de naam *alexandrinus* den voorrang heeft boven dien van *rufescens*.

Den Haag, December 1933.

¹⁾ Deze vloot heet thans *Stivalius cognatus*.

NASCHRIFT.

Na dankzegging aan de Redactie voor de toezending van dit artikel, gaarne nog enkele aantekeningen. Ik constateer echter eerst even, dat de Hr. de R. op een groot aantal mijner vroegere argumenten niet ingaat, al vermeldt hij helaas niet of dit is wegens erkennen van zijn ongelijk of om andere redenen.

Wetenschappelijke reputatie van den Hr. de R. — Daar het afbreken hiervan op zich zelf geheel buiten mijn wenschen ligt (ik moest zulk een generaliseerende beoordeeling er bij halen omdat de kortheid mij belette alle foutieve beweringen van de R. afzonderlijk te weerleggen), zoo wil ik op dit punt hier niet opnieuw ingaan. De Hr. de R. moge zich zelf dan in het bezit achten van een ongeschonden wetenschappelijke reputatie, en het oordeel van anderen zij aan die anderen overgelaten. Het „onweerlegbaar bewijs” echter, dat „ik zelf” (volgens de R.) op zoo „humoristische” wijze leverde om zijn wetenschappelijkheid..... aan te toonen, is voor mij niet alleen „onweerlegbaar”, maar zelfs geheel onbegrijpelijk. Of is het de R. onbekend, dat zulke (bovendien als „gemeen goed” te beschouwen) voetzoolkenmerken reeds vóór hem door andere auteurs werden gegeven?

1. *Rufescens* en de Jav. boomrat (*roquei*) verschillen zeer duidelijk: a. in kleur, b. in biologie.

Uit deze beide verschillen concludeerde ik het niet-identiek zijn der rassen en achtte die conclusie hierop ook reeds volkomen afdoend gebaseerd. Ik voegde er daarom aan toe, dat ik meende de schedelmaten wel „achterwege” te kunnen laten. Hoe is het mogelijk hieruit te concludeeren, dat ik „de zaak zóódanig heb voorgesteld, alsof er wel degelijk verschil tusschen de schedelmaten van *rufescens* en de Jav. boomrat zou bestaan”??

2. Wanneer men weet, dat de R. meerdere bla d z i j d e n heeft volgeschreven om te bewijzen, dat de Jav. boomrat = *rufescens* (en dit was zelfs de hoofdzak van al zijn beweringen), dan is het wel vreemd hier plotseling van hem te hooren, dat ik „den indruk tracht te vestigen, alsof hij de *rufescens* uit Calcutta niet als een huisrat, doch als een boomrat beschouwt”!! Maar goed! Dus..... erkent de R. thans in elk geval, dat *rufescens* een huisrat is. Maar — voelt hij dan nóg niet een lichte twijfel opkomen tegenover zijn zekerheid, dat deze Br. Indische huisrat identiek zou zijn met de Jav. boomrat??

3. Mag ik, ter vermijding van nóg meer nutteloos geschrijf over dit punt, er (nóg eens) op attent maken, dat de Jav. boomrat (afgezien van een bij uitzondering voorkomende grijze pectoraal vlek) niet alleen „licht”-buikig is, maar zeer bepaald wit-buikig (haren wit tot aan hun basen), terwijl verder de afscheiding tusschen dit wit van de buik en de donkere kleur van den rug s c h e r p is. Zelfs al zou de R. dus gelijk hebben met zijn bewering, dat *rufescens* een „licht gekleurde buikzijde” heeft, dan nóg zou hij niet de door hem, om onbekende redenen zoo vurig verlangde, identiteit hebben bereikt! (In werkelijkheid is *rufescens* echter zeer bepaald donkerbuikig te noemen, juist als de Jav. huisrat, bij welk. ras eveneens enkele uitzonderings-exemplaren met lichte, zelfs witachtige, buik voorkomen). Ik moge er verder even op wijzen, dat de 3 ex., door mij van het Calcutta Mus. ontvangen, bedoeld waren om mij de meest uiteenloopende kleurtypen van *rufescens* te demonstreeren. Van deze 3 stuks waren er twee donker- en één lichtbuikig, bij welke laatste de zijdelingsche afscheiding van het „witachtig” van de buik dan echter o n s c h e r p was, juist zooals ook het geval is bij de enkele, boven reeds genoemde, Jav. huisratten met witachtige buik.

4. Vereischt nauwelijks beantwoording. Op Java werd tot heden nooit een ex. van de huisrat gevonden met kiezen > 7.1 mm (en al evenmin op Bali). Op Soemba echter maten alle (5) ex. 7.8 of meer. Ik kan uit de R.'s opmerking slechts (opnieuw) concludeeren, dat hij nooit heeft gehoord van geographische rassen en het ligt niet op mijn weg hem daarover in te lichten.

5. In hoeverre de R. gelijk zou kunnen hebben met zijn hier gedemonstreerde aanname van een posteruptieven diktegroei der molaren (al of niet in werkelijke bekendheid met de daaromtrent bestaande feitelijke gegevens!),

wil ik korthedshalve in het midden laten en alléén opmerken, dat, zelfs al zou men dit groote en constante verschil in kiezenmaten eens willen „wegcijferen”, de beide vormen nóg altijd op het eerste gezicht zijn te onderscheiden! Waar de R. het „onbegrijpelijk” vindt, dat ik niet (alleen omdat hij zijn twijfel te kennen gaf!) onmiddellijk het oordeel van „onpartijdige deskundigen” heb ingeroepen, daar moet ik antwoorden: zou de Hr. de R. het nu zelf noodig vinden aanstonds naar een rechter te loopen, wanneer eens een willekeurig voorbijganger hem tegenwierp, dat „een haas gelijk was aan een konijn”? — De R. vergist zich als hij meent, dat onder de Jav. ratten er slechts 3 zijn met een staart als door hem bedoeld! Maar bovendien moest toch iemand, die over deze zaken wil meepraten, weten, dat men bij het determineren van een voor Java nieuwe rat, voor het uitvinden der verwantschap zich juist niet alleen moet bepalen tot de reeds bekende Java-vormen, maar ook zijn volste aandacht moet geven aan de vormen van Sumatra, Malakka, etc.!!

6. Waar ik niet durf aannemen, dat de R. hier wil te kennen geven, dat hij de Jav. boomrat thans identiek zou achten met *R. jalorensis* van Malakka, daar is de bedoeling van dit punt mij geenszins duidelijk. Inderdaad bezat ik, toen ik den witbuikigen *R. rattus* van Java afscheidde onder den naam *roquei*, géén Sumatra-materiaal, kon dus toen niet uitmaken of de overeenkomstige *R. rattus*, levende op Sumatra, *roquei* was of *jalorensis* en plaatste daarom een vraagteken! Later verkreeg ik overvloedig Sumatra-materiaal en vormde mij wel een meening. Wat is hier eigenlijk (naar de meening van de R.!) niet in den haak?

Ik lees dan nog, dat de R. zijn laatsten naam voor den Jav. boomrat (t.w. „*Rattus rattus alexandrinus rufescens*”) nógmaals wil veranderen, thans in „*R. r. alexandrinus*”. Dit „geruischloos” doen verdwijnen van den naam „*rufescens*”, na de „onweerlegbare” pleidooien, die hij eerst voor dien naam heeft gehouden, zou wellicht niet aan ieder een zóó „vlot” afgaan als aan den Hr. de R.!

Niet zonder een glimlach lees ik uiteindelijk de R.'s slotbewering, dat „tusschen *alexandrinus* en *rufescens* géén verschil bestaat”. Immers, als dit werkelijk zoo is: waartoe moest dan bij mogelijkheid voor dit dier zulk een zeer speciale (quaternaire) naam worden geschapen, luidende..... *R. r. alexandrinus rufescens*!??

En wanneer de R., niettegenstaande deze slotbewering, tòch nog het al of niet noodig zijn van het veranderen van dien quaternaire naam „gaarne aan het oordeel van anderen overlaat” (sic), dan wijst dit zeker op een zoo groote mate van bescheidenheid, dat daar tegenover slechts een even groote mate van stilzwijgen past!

SODY.

Discussie gesloten.

RED.